

MESERIASUL AZ IPAROS DER GEWERBETREIBENDE

MUNKAADÓK LAPJA

Ardeal és Banat kis- és középiparosainak
hetilapja. — Arad-i Iparos Otthon, az Ipari
Szindikátusok, a Romániai Építőmesterek
Szövetsége hivatalos lapja. Együtt a ti-
misoarai „Az Iparos”-sal.
Előfizetési ára egész évre intézményeknek
és nagy cégeknek 1000 lei, félévre 500 lei.
Iparosoknak egész évre 300 lei, félévre 150
lei, nagydévre 75 lei. — Hirdetések négy-
zetcentiméterre 6 lei, kötéseknel engedmény.

„Tiszteld a tisztos ipart!”

Creditul meșteșugăresc

In ultimul consiliu de administrație al no-
ului institut de credit creat pentru ajutorarea
meșterișilor s'au îndeplinit ultimele formalități
în vederea funcționării lui.

Deși serviciul de studii al noului institut
n'a putut încă strânge toate datele, — timpul
a fost și scurt — terminându-se organizarea
serviciilor și încadrarea lor cu funcționarii tre-
buincioși, institutul își va începe în ziua de 10
Noembrie activitatea.

Nu e vorba de imediată începere a opera-
țiilor, ci de activitatea premergătoare.

In trecutul consiliu s'a stabilit principial
și în conformitate cu legea, cui și în ce condi-
țiuni se vor acorda creditele.

Se vor face operațiuni numai prin interme-
diul cooperativelor constituite în conformitate
cu legea cooperatiei și formate numai din meș-
teriși, cooperative care vor putea lucra și în ca-
litate de mandatare ale Institutului.

Ca o garanție în plus peste solvabilitatea
persoanelor împrumutate, cooperativele vor răs-
punde în mod solidar cu împrumutatul, de res-
tituirea integrală a sumelor.

Împrumuturile se vor face pe termen de
3—12 luni pentru producție și 1—5 ani, pentru
investiții.

In scopul realizării asigurării sumelor îm-
prumutate, institutul va mai lua măsuri ca îm-
prumutații să întreprindă sumele numai în
scopul pentru care au fost împrumutate. Prin-
cipala garanție a plăților o va constitui gajurile
asupra mașinelor și materialelor.

Debitorul care va aliera, risipi, sustrage
sau va lăsa să piară obiectul gajat, se va pedep-
si conform codului penal, pentru abuz de în-
credere.

Împrumuturile pe termen lung și cele indi-
viduale — consiliul a hotărât să se acorde și
astfel de împrumuturi — vor fi garantate prin
ipotecă.

Dobândă la împrumuturile contractate nu
va putea depăși cu 3½% pe an, scontul Bân-
cii Naționale. Este lesne de înțeles că de credi-
tele acordate nu vor putea beneficia decât me-
șterișii, adică acei înscrși într-o Cameră de
muncă.

Consiliul a stabilit apoi proporția în care
sumele vor fi destinate pentru investiții și pen-
tru producție.

Mi az oka a fellépett pénzszűkének?

Az „Argus” megállapítja, hogy a fellépett
pénzszűkének az az oka, hogy a pénzügyek az
ősz folyamán üzleteiket realizálni akarják és így
a hiteket korlátozzák. Másrészt pedig az a körü-
lmény, hogy az export-üzletekben mintegy négymil-
liárd lei fekszik, ugyancsak hozzájárul a pénzhiány-
hoz. Tekintettel arra, hogy az export-üzletek lebo-
nyolítása lassan halad és hogy az exportból várható
bevételek beszédese legátább három hónapot vesz
igénybe, a mutatózó pénzszűke indokolt.

A hazai ipar versenyképességének jegyében

Pop Valer dr. ipari miniszter nyitotta meg a Cluj-kolozsvári állandó ipari kiállítást

Ki kell vinnünk ipari termékeinket a fogyasztó közönség elé. — Ingyen reklám céljait szolgál-
ja az állandó ipari kiállítás.

Pop Valer miniszter: „A történelmi per a mi javunkra dőlt el!”

Péntek reggel fél 10 órakor Cluj-Kolozsvárra érkezett Pop Valer ipar és kereskedelemügyi mi-
niszter, hogy részt vegyen a kereskedelmi és iparkamara állandó jellegű ipari kiállításának megnyitá-
sán, amely az ő védnöksége alatt nyit meg. A minisztert az állomáson dr. Dunca Jenő vármegyei
prefektus, dr. Dreagan Nicolae polgármester, dr. Dan Parten iparkamarai elnök, dr. Borbély István és
Munteanu Jenő mérnök alelnökök, Diamant Izsó, a gyáriparos szövetség kerületi elnöke, dr. Horváth
József rendőrfőkapitány, valamint a többi helyi hatóságok vezetői fogadták.

Délután 11 órakor az iparkamara dísztermében ünnepélyes keretek között megnyitották a kamara
állandó jellegű ipari kiállítását, amely szemléltető módon ismerteti a kamara körzetéhez tartozó vár-
megyék iparát. Az ipari kiállítás a kamara termeiben van elhelyezve és izlőses kivitellű szekrények-
ben mutatják be, hogy mit termelnek a kamara körzetéhez tartozó ipari üzemek.

„Nyugodtan eladhatnók külföldi áru gyanánt belföldi iparcikkeinket”...

A kiállítás megnyitása ünnepi istentiszte-
lettel kezdődött. Az istentisztelet után Vasu es-
peres, majd Agarbicianu kanonok tartottak be-
szédeket, az egyház nevében. Ezután dr. Dan
Parten kamarai elnök tartott megnyitó beszédet
és rámutatott arra, miképpen fejlődött Romá-
nia ipara, amely ma olyan fokot ért el, hogy
nyugodtan versenyezhet a külföldi iparral.
Rámutatott a kiállítás céljára, amely az, hogy
a belföldi ipar termékeit megmutassa a fogyasztó
közönségnek és segítsen azon az iparoson, a
kinek nincs módjában megfelelő reklámot adni
készítményeinek. A kiállításon 85 iparvállalat
vett részt, amelyek közül 35 kisipari üzem. Ugy
kisipari, mint a nagyipari üzemek olyan árukat
termelnek, amelyekre, ha idegen nyelvű felírást
alkalmaznak,

nyugodtan külföldi árunak lehetne eladni.
Dan Parten elnök végül köszönetet mondott Pop
Valer miniszternek, aki támogatta és lelkesítet-
te a kiállítási mozgalmat és lehetővé tette a ki-
állítás megrendezését.

Diamant Izsó a gyáriparosok szövetségének
Ardeal-erdélyi kerületi elnöke volt a következő
szónok, aki a következőket mondotta:

„ERDEMESEK VAGYUNK JOINDULATRA...”

— Miniszter Ur, az UGIR Cluj-kolozsvári
kerülete nevében mondom Isten hozottat. Jóleső
érzés részünkre, hogy Miniszter Ur személyesen
jött el az állandó jellegű ipari kiállítás megnyi-
tására. A kamara által kezdeményezett állandó
jellegű ipari kiállítás módot ad számunkra ah-
hoz, hogy nemes verseny keretében mutassuk
meg azon eredményeket, amelyeket az utóbbi
időkben ért el iparunk és bebizonyíthatjuk, hogy
érdemesek vagyunk arra a megértésre és jóin-
dulatra, amelyet miniszter ur tanusított a nem-
zeti iparral szemben. Miniszter Ur, arra kérjük,
hogy legyen irántunk bizalommal, mert vala-
mennyien tudjuk kötelességünket, úgy a jó,
mint a rossz időben és ezzel felelünk arra a bi-
zalomra, amelyre bennünket méltatott.

Szabad utat az összes román energiának — mondotta Pop Valer miniszter

Pop Valer miniszter az üdvözlő beszédekre
a következőkkel válaszolt:

— Annak idején kis Románia természet-
szerileg arra volt utalva, hogy mezőgazdasági
állam legyen. Ipara csak bizonyos irányban volt
kifejlődve, mindössze petróleum és faipara volt
gazdasági adottságai révén. Széles látókö-
rrel hozzá, energia, kockázat és nagy anyagi ál-
dozatok, hogy megteremtjük az ipari államot
Romániában. Az ország iparosításához támoga-
tás és nagy anyagi áldozatok kellettek úgy az

állam, mint a fogyasztók részéről. Kezdetleges
iparunkat, amely nem tudott versenyezni a kül-
föld fejlett iparával, támogatni és védeni kellett,
azonban megvan az eredmény: ma gyártmá-
nyaink versenyeznek a külföldi gyártmányokkal
és elmondhatjuk, hogy iparilag a szabadság és
a függetlenség jóérzését élvezhetjük. Ezen a ki-
állításon csak kis részét láthatjuk annak, amit
iparunk termel, de ez is bizonyítja, hogy ipari-
lag versenyezhetünk a külfölddel.

— Az iparral kapcsolatban felmerült egy su-

lyes probléma is és pedig az ipar nacionalizálása, illetve romanizálása. Uram, az idők mostohasága annak idején ezeken a részekén csak jobbágyokat termelt ki a románságból, a melyet erővel tartottak vissza úgy az intellektuális, mint a kereskedelmi és ipari pályákon. Történelmi per volt köztünk románok és leigázóink között. Ez a per a mi győzelmünkkel ért véget és most itt mi vagyunk az urak, akik többségben vagyunk és maradunk az idők végtelenségéig. Mikor ez a történelmi per befejeződött, a mi lelkünkben a mult szenvedéseiről nem maradt semmi keserűség, sem bosszuvágy. Lelkünkben csak szeretet és keresztényi jószág volt mindenki iránt, aki ennek az országnak akart fia lenni. De joggal kérhetjük azoktól, akiket magunkkal egyenrangúakká tettünk, hogy megértéssel legyenek és ismerjék el a mi uralmunkat minden téren. Ennek főfeltétele, hogy az összes román energiáknak szabad utat engedjenek és ajtót nyissanak. Engedjenek utat azoknak, akik testvériséggel és munkavágygyal közelnek és nem akarunk mást, mint munkát, amire országunkban jogunk van. Nem akarunk senkit a munkához való jogában megátalni, nem akarunk visszaélni erőnkkel, de követelhetjük, hogy uralkodó nép jellegünket ismerjék el minden téren és helyet adjanak nekünk mindenütt számarányunk szerint. Ezek a mi gondolataink, ez foglalkoztat bennünket és hisszük, hogy kívánságunkat megértéssel fogadják azok, akiket az állam felkarolt és módot adott nekik támogatásával, hogy virágzó ipart teremtsenek. Hiszem, hogy ez a felhívás mindenki lelkében élénk visszhangra talál.

A miniszter beszédét a gyűlésen nagyszámú jelenlévő román iparosok nagy tapsal fogadták. Ezután a jelenlévők megtekintették a kiállítást, majd az Albina palotájában közeledt, amelyen Pop Valer miniszter, Dan Parten kamarai elnök, Pascu Valer, Munteanu Eugen, dr. Ratiu és Somlea Mihai mondtak pohárköszöntőt.

Az érték nőtt a mennyiség esett

A kereskedelemügyi miniszter már nem egy alkalommal örömmel szegte le, hogy az ország exportja ugrásszerűen nő. A miniszter kihangsúlyozta, hogy amíg a kivitt áruk értéke 1933-ban 11.1 milliárd leit és 1936-ban 13.5 milliárd leit tett ki, addig az az érték az 1937-es esztendő első kilenc hónapjában 22.3 milliárd leire ugrott. Ez az kapcsolatban és ezzel a megállapítással szemben a Prezentul rámutat arra, hogy ez az „export-növekedés” a gyakorlatban nem sokat jelent. 1935-ben ugyanis 8.6 millió tonna, míg 1936-ban 7.4 millió tonna árut adtunk az ezekben az években bevett összegek ellenében, de 1937-ben csak 7.2 millió tonna áruért kaptuk a 22.3 milliárd leies összeget. Nem az export nőtt tehát — a kiszállított áru súlya még 200 ezer kilóval kevesebb is volt — hanem csak annak értéke, annak ára. Nem Románia lett jobban és többet exportáló állam, hanem a világpiaci árak emelkedtek.

SZTALIN ÉS A MOSZKVAI FÖRABBI.

Moszkvából írják, hogy Sztalin felkereste titokban a moszkvai főrabbit és így szólt hozzá:

- Volna egy kérésed.
- Éspedig?
- Imádkozzék, hogy életem végéig fiatal maradjak.

A rabbi gondolkodott egy kicsit, aztán így szólt:

- Hogy élete végéig fiatal maradjon, úgy nem megy. De megpróbálom azért imádkozni, hogy sohasse legyen öreg.

BOSSZANTÓ IDŐJÁRÁS.

Különbő isteni ajándék ez a szép ősz. Két ember a kávéházban is erről beszél.

- Remek idő — mondja az egyik.
- Pazar — mondja a másik — de azért mégis bosszantó.
- Bosszantó? Miért?
- Hogyne, nem fázik senki.
- És ez baj?
- Nekünk, saucásoknak igen.

Egymilliónégyszázezer leies forgalmi adó-bírságot semmisített meg a Timişoara-temesvári törvényszék

A Timişoara-temesvári pénzügyigazgatóság közvegi három héttel ezelőtt névtelen feljelentés alapján átvizsgálták Szegedi Jozefin negyedik kerületi kalapszalonnájának üzleti könyveit. A vizsgálat alapján megállapították, hogy a cég hosszú időn át eltitkolta forgalmi adókötelezettségét és ezért kihágás címén egymillió négyszázezer lei pénzbírsággal sújtották.

A pénzügyigazgatóság közvegi ugyanis megállapították, hogy Szegedi Jozefin több mint hét alkalmazottat dolgoztat az üzemében és ezzel átlépte a törvény által előírt határt, amely a kisiparosok forgalmi adó mentességére vonatkozik. Ezt érdekes módon próbálták igazolni az adóhivatal emberei: bizonyítványt kértek a beteggyógyítótól, amely igazolta, hogy a cég 8 állandó alkalmazottat dolgoztat, de nem részletezte, hogy ezek az alkalmazottak segédek, vagy pedig inasok-e, amely utóbbiak ugyanis nem befolyásolják a törvényes létszámot.

Ezzel a különbséggel a pénzügyigazgatóság

mit sem törődött és kiróta a hatalmas összegű bírságot. A cég természetesen fellebbezést jelentett be a törvényszékhez, amelynek Mateiu Toma-tanácsa tárgyalásra tűzte ki az ügyet. Szegedi Jozefin képviselőtében Dogariu Virgil dr. ügyvéd előadta, hogy a pénzügyigazgatóság bírsága teljesen törvénytelen. A törvény forgalmi adómentességet ad minden olyan iparosnak, aki nem foglalkoztat hétnél több segédet és gépei nem képviselnek többet öt lóerőnél. A bírsággal sújtott cég megfélelt ezeknek a törvényes előírásoknak és így nem volt alap semmiféle bírságra, amit a pénzügyigazgatóság a törvényelőírásainak mellőzésével rótt ki.

A törvényszék hosszas tanácskozás után elfogadta ezt az érvelést, megállapította, hogy a cég valóban nem köteles forgalmi adót fizetni és ezért az egymillió négyszázezer lei bírságot, mint törvénytelen megsemmisítette. A törvényszék ítélete bizonyára nagy érdeklődést fog kelteni az érdekelt iparosok körében.

Nemzetközi kézműveskiállítás Berlinben

Sulyok István, a kitűnő közíró, írja a Magyar Lapokban az alábbiakat.

A német fővárosban néhány nappal ezelőtt ülésezett a nemzetközi kézműves szövetség választmánya és meghallgatta a németek terveit az első nemzetközi kézműves világkiállításról, melyet 1938 májusában Berlinben rendeznek meg.

Ezt az újszertű világkiállítást győzelmi ünnepnek szánják: azt a győzedelmes helytállást akarják bemutatni a világnak, ahogyan a kézműves kisipar megtalálta és megvédte a helyét a gépek, a tömegtermelés közepette.

A tervek, melyeket a németek bemutatnak, alkalmasak arra, hogy kellőképpen felhívják a világ figyelmét a kézműves-kisipar új jelentőségére: Bemutatják a kézművesség fejlődését az őskori kezdetektől a mai szövetkezeti összefogással dolgozó kisiparig. Az assyr, az egyiptomi, a görög és római kézművesség termékei, módszerei mind láthatók lesznek. Még érdekesebbnek ígérkezik a ma élő nevezetes kézműves ágazatok szemléltető felvonulása. Perzsa-szőnyegszövők, damaszkeszi kardkovácsok, szegedi papucs-készítők, schwarzwaldi órácsok és más, a világ minden tájáról összesereglett kézművesek a közönség előtt fogják újni ősi mesterségüket. Abban a környezetben, azokkal az eszközökkel, ahogyan azt otthon végzik. Külön nagy osztályt kap a világkiállításon a német kézművesség multja és jelenje. A jövő felől pedig a szakmai és rendikézműves világkongresszusok egész sora fog tanuszkodni,

melyeket a világkiállítással kapcsolatban megrendeznek.

Ez a világkiállítás sokkal több, mint a termelő munka egyik fontos ágazatának felvonulása. Nemcsak a munkamegosztásban jelez új korszakot. Az új társadalom világképének egyik színtestje bontakozik ki előttünk: ez a világkép azonban egészen más, mint amilyennek még nem régen a jövőt festették a regényírók és a szociológusok. Senkisésem hiszi már, amit a marxisták hirdetnek, hogy az embernek géppé kell süllyednie és a virágos mezőket mindenütt kormos gyárak, meg irdatlan salakhegyek fogják maguk alá temetni. A gépek rohanása megtorpan az emberi egyéniség előtt és a virágok nemcsak, hogy nem hálnak meg, hanem új mezőket találnak: az egyéni izlésnek dolgozó kézművesség mezőit.

Csodálatos, fenkölt párhuzamosság mutatkozik mindenütt. Ahogyan a társadalmi fejlődésben a durva osztályközösség nemzeti munkaközösséggé széplül és finomodik, éppenugy az iparban is kiegyenlítődik a tömegtermelés az egyéni szépségekkel. Az orvostudomány sem lát már csak elromlott gépet a betegben, hanem újra felfedezi benne az embert. Mindenütt ugyanaz a folyamat: a kiegyenlítődés, a megtérés, a visszafordulás a régi, elhanyagolt forrásokhoz, melyek újra buzogni kezdenek. Az ember rájön arra, hogy a XX. század tudományának minden műve csak bálvány, ha nem kap lelket és szépséget a természet örök könyveiből, melyet Isten írt meg a tájakra, a földmélyébe és az ember lelkébe.

Minden hitelezőt részesíteni kell a konverzió alá esett ingatlan eladási árából.

A semmitőszék első tagozata elvi jelentőségű ítéletet hozott, amely eldönti azt a kérdést, hogyha konverzió alá eső ingatlant eladnak, annak árából kielégítendő-e az a hitelező is, aki az adós konverziós kéréséhez nem járult hozzá. A konkrét ügyben a törvényszék és a tábla úgy döntött, hogy ilyen esetekben az ilyen hitelező az eladási árból nem részesülhet. Ezzel szemben a semmitőszék kimondotta, hogy a konverziós adós ingatlanának eladási árából részesíteni kell azt a hitelezőt is, aki a konverziós kéréshez nem járult hozzá.

VÁROSI HAMISSÁG.

Egy jóképű vidéki bácsi elmegy a pesti állatkertbe. Az atyafi nézi-nézi a visilovat, aztán azt mondja a komájának:

- Városi hamisság ez és nem egyéb.
- Ostón méri?
- Mert ilyen fene nagy állat nincs is a vidéken.

Koldusszegényen halt meg Cluj-Kolozsvár egykori milliomos pékmestere

A mult hét szombatján arról értesítették a rendőrséget, hogy a Cluj-Kolozsvári Muncitorilor-uccában egy idős férfi holtteste fekszik a földön. A helyszínrre nyomban kiszállott Caraba szolgálatos rendőrkomiszár, dr. Popovici tisztiorvos kíséretében és megállapította, hogy a holtott Losonczy Béla 76 éves ottani lakossal azonos. A tragikus hirtelenséggel elhunyt Losonczy egyike volt a békebeli Cluj-Kolozsvár leggazdagabb embereinek. Mint pékmesternek, fogalom volt a neve és abban az időben fantasztikus vagyonnra tett szert. Annak idején pékkirálynak nevezték, de az egykori milliomos az utóbbi időben annyira leszegényedett, hogy semmije sem maradt. Késő öregségében, a mindenét elvesztő egykori pékkirály italtak adta a fejét és kéregetésből tartotta fenn magát. A szomorú sorstragédia azután most az uccán zárt le, ahol a kéregető aggastyán hirtelen összeesett és meghalt.

Munkásszövetkezet alakul Timişoara-Temesváron

A Timişoara-temesvári munkásszervezetek elhatározták, hogy „Consum” fogyasztási szövetkezetet létesítsenek. Az alakulógyűlés november 14-én lesz. A szövetkezet 500 lei értékű részjegyeket bocsát ki, aminek ellenértékét a munkások tíz hét alatt is törleszthetik. Az új munkásszövetkezetnek árszabályozó célt is szánunk. Hír szerint fűszerüzletet, sütődét és húscsarnokot létesítenek a szegénysorsu munkásság ellátására.

SULYOS AKADALY.

Döcög panaszkolja Pöcögnek:

— Képzeld csak a pechemet, tegnapelőtt vettem egy gyönyörű ástöltsonkát és tegnap az orvosom megtiltotta, hogy sonkát egyem.

— Na és nem lehet kicserélni? — kérdi Pöcög.

— Sajnos nem, már husz év óta a házi orvosunk.

Jogérvényes-e a felmondás, ha nincs benne a nyolcnapos záradék

Egy Cluj-kolozsvári kereskedő három hónapra felmondotta üzlethelyiségének bérletét. A felmondó levelet a portareli hivatal utján küldötte ki. A háztulajdonos a felmondást nem vette tudomásul és így perre került a kérdés, amelynek elbírálása során a Cluj-kolozsvári bíróság kimondotta, hogy a kiküldött felmondó levél érvénytelen, mert abban nem volt benne az ugynevezett nyolc napos záradék!

A bíróságnak az volt a véleménye, hogyha a felmondó levélben nem áll kifejezetten benne az, hogy amennyiben a címzett nyolc napon belül a levélre nem válaszol, olyképpen veszik, mintha a felmondást tudomásul vette és elfogadta volna, úgy a nem válaszolás nem jelenti a felmondás elfogását. A közjegyzői okiratok részére előírt nyolc napos záradék a bíróság felfogása szerint tehát a portareli hivatal által kikézbcsített felmondó levelekre is vonatkozik.

VALLOMAS.

Uri Pityu, az előkelő fehérnemű-dinasztia beltagja tűzzel-vassal csapja a szelet Malvinkának, von fűszer és csemege. Végre egy napon azt mondta neki:

— Malvinka, én feleségül veszem magácskát...
— Részemről a többrendbeli örömjongás — felelte erre Malvinka, — de most már végre elárulhatná nekem: mi a maga foglalkozása?
— Az apám üzletében vagyok.
— Mi ott maga?
— Rezsí.

Egy évben csak egyszer köteles a munkaadó az első heti betegsegélyzőt fizetni

A semmitőszék döntése szerint, ugyanazon betegség esetén a munkaadó csak egyszer köteles a munkásnak adni a betegség első hét napjára eső fizetését. A többi idő alatt a táppénzt a munkásbiztosító fizeti.

„Hiányzik a jó háztartási szellem”.

Az Univerſul írja:

Javaink kezeléséből és ügyeink intézéséből régtől hiányzik a jó háztartási szellem. Állami szervezetünknek régi betegsége ez, amelytől nem tudunk szabadulni. Így került gazdaságunk nagyrésze idegen kézbe. Mostohan bántunk erdőségeinkkel, nem ellenőriztük eléggé a kivitt, külföldön kellett figyelmeztetnünk: ne dobjuk vakon piacra kincseinket. Így történt petróleummezónkkal is, melyet fenéig kimerítették a stráinek, temetővé változtatva az ország legszebb vidékeit. Specialisták számítása szerint alig 5—6 évre elegendők petróleumforrásaink s ha ezen idő alatt új forrásokat nem fedezünk fel, Lengyelország sorsára jutunk, amely petróleumbehozatalra van ma már kényszerülve. Így van állatállományunkkal is. Sehol nem vágnak anynyit, mint nálunk. A nagykereskedők már érzik az áruhiányt, emelkednek az árak. Egyelőre csak a legfontosabbakat említtük. Reméljük, nem kerülünk azok sorába, akik mindent elpazarolnak, nem gondolkodnak azzal: mi lesz a generációval, amely utánunk következik.

Harmadik csoportot alakít az Aradi Iparosok Temetkezési Egylete

Ötven évtől hetvenöt éves korig orvosi vizsgálat nélkül vesznek fel az új csoportba tagokat.

Arad, november 10. Köztudomásu, hogy Arad, sőt Transilvania legtekintélyesebb temetkezési segélyt nyújtó intézménye, az Aradi Iparosok Temetkezési Segélyző Csoportja. Ez a temetkezési intézmény 1924 óta működik, tagjainak száma több, mint ötezer és az elhalálozott tagok után al elmúlt tizenhárom esztendő alatt 23 millió 478 ezer lelt fizetett ki temetkezési segély címén. A nemescélu jótékonyági intézmény jelentősége a fenti száraz számadatokból kellően kihangsúlyozódik és teljes egészében érthetővé teszi, hogy sokak számára okozott kellemetlenséget, hogy a csoport az utóbbi években nem vett fel új tagokat. Természetes is volt, hogy a tökeerős intézmény megszorította a tagfelvételt, mert mintegy huszmillió lelt kitevő vagyonát nem terhelhette meg új tagokkal kötött előnytelen megállapodásokkal. Fokozta ebben a tekintetben a helyzet nehézségét, hogy az intézmény szoros kapcsolatban működik egyik előkelő ardeali-erdélyi biztosító vállalattal, amely a maga többszázmillióra menő hatalmas vagyontömegével teljes garanciát nyújt az iparos temetkezési egylettel szemben annak tagjai számára.

Erthető, hogy a fentiek után általános megnyugvást fog kelteni Aradon az Iparos Temetkezési Egylet igazgatóságának döntése, amely szerint a multban működött két csoporton kívül egy harmadik csoportot is alakít ez az intézmény. A harmadik csoportba orvosi vizsgálat nélkül 50-től 75 éves egyéneknek is felvesznek tagokul. A temetkezési egyelet most kapta meg Bucurestiből a minisztérium által láttamozott új alapszabályokat, amelyek a fenti harmadik csoport megalakítását lehetővé teszik. Érdekessége a most megalakuló csoportnak, hogy az eddigi rendszerrel szemben, amely szerint a csoport halottai után kellett fizetni az illetékeket, egy más rendszert léptet életbe. Eszerint minden új tag, tekintet nélkül az elhalálozottak számarányára, heti 25 lei tagsági díjat fizet.

Az új csoport megalakulása megszünteti a biztosítási piacnak az ilyen temetkezési biztosításokkal kapcsolatban az utóbbi időben elszaporodott anomáliáit. A helyzet ugyanis az volt, hogy Aradon egész tömege járt más városokbeli temetkezési intézmények megbízásából az ügynököknek, akik nem ritkán valótlanosságokat hitettek el a beiratkozásra rábeszélő tagokkal és azokat előnytelen megállapodás megkötésére vették rá. Az aradi iparosok temetkezési egylete, amelynek égisze alatt ötezer aradi polgár és iparos tag szerepel, a most megalakuló harmadik csoportjával megoldja az eddigi tarthatatlan helyzetet, mert módot nyújt rá, hogy bárki bekapcsolódjék a nagy szociális fontosságú intézmény tagjai közé.

Nem emeli a tarifát a Cluj-kolozsvári villanytelep

A Cluj-kolozsvári villamosmű vezetősége által tervezett áramdíjemelés ügyében a tarifaemelés ellen indított akció teljes eredménnyel járt. Információnk szerint ugyanis a villamosmű vezetősége a város interimár bizottságának az áramdíjak felemelése ellen elfoglalt határozott álláspontjáról tudomást szerezvén, most már úgy nyilatkozik, hogy nem kíván külön akciót indítani az áramdíjak emelésére, hanem bevárja, hogy a cernăuții kongresszus határozata alapján meginduló országos akció milyen eredménnyel fog járni.

Megegyezéssel állapítjuk meg, hogy a villamosmű vezetősége egyelőre lemondott áramdíjemelési tervéről, ezzel szemben azonban, amint értesülünk, a város vezetősége újra napirendre tűzi a villamosművel kötött szerződés revízióját. Az ezügyben már lefolytatott vizsgálat ugyanis megállapította, hogy a villamosmű a szerződésben kikötött rendelkezésekkel szemben a Someş-hidegşzamosi hidraulikus telepről csak a legtrikább esetben szolgáltatott olcsóbb áramot, ami által súlyos károkat okozott a városnak.

Cluj-Kolozsvár adófizető polgárai érdeklődéssel várják, hogy az interimár bizottság a szerződés revíziója ügyében milyen eredményt fog elérni.

Októberben is emelkedtek az árak

Az „Argus” című közgazdasági lap tudvalevőleg minden hónapban részletes arányszám kimutatást készít az árak alakulásáról. Most közölte az októberi számcsoportosítást, a melyből kitűnik, hogy

az elmúlt hónap is a drágulás jegyében állott.

Megdrágult a burgonya, a hagyma, a zöldségféle és drágulás következett be számos olyan árucikknél is, amely nem is szerepel az árkutatásnál felhasznált szükségleti cikkek között. Általános szakvélemény szerint — írja az Argus — a drágulás irányzata tovább tart, bár a kereslet megcsappant.

Az üzletkötések száma egészen szokatlanul csekély és az árak mégis tovább emelkednek,

amivel csak nő az a távolság, ami a tömegek fellevevőképessége és az árszínvonal között már most is szinte áthidalhatatlan.

Három csoportra osztva készítették el az index-számok kimutatását. Az első csoportba a különböző élelmicikkek tartoznak: cukor, rizs, kávé, tea, olajbogyó, bab, köles, buzaliszt, burgonya, só, fehérkenyér, kenyér, hus, tej, zsír, vaj, hal, bor, turó, csuka és szesz árak sorakoznak az összehasonlító kimutatás első részében. Az 1916. augusztusában az ókirályságban kialakult árszínvonal 100-as egységsszámmal alapul véve az adatok szerint

az élelmicikkek 36.70-szer drágábbak, mint huszonegy évvel ezelőtt voltak.

A drágulás folyamatát akkor kísérhetjük figyelemmel, ha tekintetbe vesszük, hogy 1935. decemberében 3344, ez év szeptemberében 3648, októberében pedig 3670 volt az index-szám.

Ebben a csoportban — az előző hónap áraihoz viszonyítva — megrágult a bab és a burgonya.

A második csoportba a következő cikkek tartoznak: ruhaneműek, fehérneműek, cipő, harisnya, kalap, vászon, cérna, gyapot. A kimutatás szerint az árszínvonal ebben a vonatkozásban változatlan, az index-szám ugyanugy, mint szeptemberben, 4388, az 1935-ben volt 3374-el szemben. A „különböző” gyűjtőnévvel összefoglalt tétel a lakberek, szappan, tűzifa, épületfa, világító petróleum és más kőolajtermékek, valamint a papír áradatait tartalmazza. Itt az 1935. évi 3194-es index-számmal szemben 1937. szeptemberében 3640, októberben pedig 3652 volt az index-szám.

Az általános áralakulás index-száma 3923 volt, ami azt jelenti, hogy 39.23-szor drágább a megélhetés, mint 1916-ban volt. Két évvel ezelőtt, 1935. decemberében csak 3446 míg az elmúlt hónapban 3891 volt az index-szám.

ILYEN AZ ÉLET.

— Kutynának való ez az élet, nyakig uszom adósságban, — mondja Krix.

— A nyakad után itélve, — feleli Kraz, — piszkos adósságban

A lényképész

Irtá: NAGY IMRE.

Nem tudom, hogy tényleg mulatságos-e a dolog, én magam nagyon mulattam rajta.

Valamelyik este színház után betévedtem egy kis kocsmába és leültem vacsorázni egy kis sarokasztalhoz. Nem voltak sokan a kocsmban, a mellettem levő asztalnál két polgárember iddógált.

Nem vagyok kíváncsi természetű ember, nem is nagyon érdekelnek a mások dolgai, de ahogy így a kocsmban egyedül ül az ember, meg kell hallania, hogy mit beszélnek a szomszédban. Pláne, ha a bor oldja a nyelvet és erősíti a hangszálakat.

Meg kellett tudnom, hogy a két polgártárs közül az idősebbik fényképész és szép, fiatal felesége van. A fiatalabbik fess, jóarcu, csinos fiatalember fényképezőszegéd.

Eleinte csak a brancerót volt szó. A foglalkozás, az üzlet gazdasági bajairól. Itt nagyrészt egyetértettek, újabb és újabb érvekkel, esetekkel, gondolatokkal erősítették egymás meggyőződését.

A pincérlány pedig szaporán hozta a borokat, az öregebbik rendelt, az öregebbik töltött és az öregebbik ivott többet. Egyszerre csak szinte minden átmenet nélkül odahajolt az öreg a fiatalhoz és mintha valami nagy titkot akarna kivenni belőle, megkérdezte:

— Ugy-e szereted?

— Menj már, — mondta a fiatal és kezével elhárító mozdulattal tett.

Az öregek nagyobb és kerekesebb lett a szeme:

— Ugy-e van köztetek valami?

— Ne beszélj bolondokat.

— Ugy-e szoktatok találkozni?

A fiatalabb elfordította a fejét:

— Sokat ittál már, menjünk.

— Akarom, hogy felelj, — csapott az asztalra az öreg — van köztetek valami?

— Nincs, — mondta a fiatal.

Az öreg visszaült a szék támlájára, látszott, hogy valami megsemmisítő ellenérv után kutat elborult elméjében. Aztán nagynehezen felült, két tenyerét az asztalra tette, odahajolt a fiatalhoz és vészjelző hangon kérdezte:

— Nincs?

— Nincs, — hangzott a határozott válasz.

— Nincs? — kérdezte megegyezően az öreg.

— Nincs.

Némi kis szünet következett, az a bizonyos vihar előtti csend, az öreg kiegyenesedett és olyan hangon, amely megsemmisít, kérdezte:

— És miért mondd ezt profilban? Mernéd ezt en face is mondani?

Cluj-Kolozsvár

új maximális árai

Cluj-Kolozsvár város tanácsa, az árvízszállító bizottság előterjesztésére, ismét revízió alá vette a legszükségesebb fogyasztási cikkek árait. Az új maximális árak: I. marhahús (10 százalékos csonttal) 22—24 lei, csonttalan borjúhús 28—30 lei, szopóborjú 32 lei, sertésborda kg.-ként 38 lei, nyers szalonna 36 lei, zsír 38 lei, juhús 16—18 lei. A másodrendű marhahús és a bárányhús szabad forgalom tárgyát képezi, de csak vágóhídi pecséttel ellátott állatok mérhetők ki. Lisztfélék: 0-as kg.-ként 11 lei, 4-es 10.50 lei, 5-ös 10 lei, 6-os 9.50 lei. Kenyérárak: Fehér 9.50, félbarna 8.50 lei. Vendéglői menük: I. osztályú étteremben 4 fogásos menü: 28 lei. II.-od rendűben 22 lei, III.-ad rendű étteremben pedig 18 lei.

HASZNOS PEDAGÓGIA.

— Nagyon óvatos vagyok. Ha veszélyeztetem a feleségemmel, mindig sétálni küldöm a gyerekeket.
— Meg is látszik rajtuk, hogy sokat vannak a friss levegőn.

Két versenypályázat építési közmunkákra

Sighişoara-Segesvár városa: November 19-én 4.600.000 leies előirányzat mellett kaszárnyaépítési munkákat kiadása. Óvadék 5%. Információk a város gazdasági ügyosztályánál.

Braşov-Braşó megyei prefektúra: December 2-án egy orvosi díszpenzár építése a braşovmegyei Tîntar községben. Előirányzat 925.000 lei. Óvadék 5 százalékos. Információk a prefekturán.

Önbiztosítást akar bevezetni a kormány a vámárúkra

A bucureşti vámraktárban 1930. augusztusában óriási tűzvész pusztított, amely több százmillió leies kárt okozott. Ennek a kárnak megtérítésére a bíróságok a pénzügyminisztériumot kötelezték. A tűzvész után felmerült az a terv, hogy a pénzügyminisztérium a magánbiztosító társaságok útján biztosítsa a vámraktárakban levő árukat olyképpen, hogy a pénzügyminisztérium inkasszálja a biztosítási díjat. A tárgyalások a pénzügyminisztérium és a biztosítók között nem vezettek sikerre. Amint most értesülünk, a vámvezérigazgatóság terve-

zetet készített a vámraktárakban levő áruk önbiztosítására. A tervszerint, az áru értékének megfelelő díjat lennének kötelesek az importőr vállalatok fizetni egy külön alapra, a melyből a vámárúban előforduló tűzkárokat fedeznék.

Szakértői vélemény szerint, a vámvezérigazgatóság terve nem bir gyakorlati értékkel, mert az erre az alapra befolyó összegek legfeljebb csak kisebb károk fedezésére lennének elegendők, nagyobb tűzkárok esetén az önbiztosítási alap ezekre fedezetet nem nyújtana.

Hogyan dolgozik a takarékosági propaganda a világ különböző államaiban

A postatakarékpénztár egy 100 lejes betétkönyvvel ajándékozik meg minden október 31-én született Cluj-Kolozsvári gyermeket.

Érdekes takarékosági kiállítás Cluj Kolozsváron

Érdekes kiállítás nyílt meg a napokban Cluj-Kolozsváron, az Albina-bank Regina Maria uti palotájának dísztermében. Az állami postatakarékpénztár takarékosági propaganda osztálya a kiállítás keretében ötletesen elrendezett és áttekinthető gyűjteményben mutatja be, hogy

a világ különböző államaiban hogyan dolgozik a takarékosági propaganda.

A kiállítási teremben japán, német, holland, amerikai plakátok sorakoznak fel egymás mellett, hirdelve a takarékoság államgazdasági jelentőségét és különféle propagandaeszközök gazdag és színes gyűjteménye mutatja be, hogyan neveljük takarékoságra a gyermekeket

s milyen eredményt érhet el a takarékoság által a család.

A megnyitó ünnepséget istentisztelet vezette be, majd Moroiu dr., a Cluj-Kolozsvári kereskedelmi akadémia rektora ismertette a takarékoság jelentőségét az állami, gazdasági és családi életben, azután Bardosi Caius dr., a

postatakarékpénztár központi igazgatóságának kiküldöttje a takarékosági napok jelentőségéről beszélt és bejelentette, hogy

a postatakarékpénztár minden október 31-én született Cluj-Kolozsvári gyermeket megajándékozik egy 100 leiről kiállított takarékpénztárkönyvcskével.

Butorkészítő Ipar figyelmébe!

Ezúton hozom az érdekeltek szíves tudomására, hogy Aradon, a Piaţa Catedralei 5. sz. alatt saját cikkek terjesztésére üzletet nyitottam, ahol a már ismert gyártmányaim mellett az asztalos-szakma összes kellékeit raktáron tartom az eddiginél is olcsóbb áron. Látogassa meg üzletemet vételkötelezettség nélkül saját érdekében, mert a butorvereteken kívül olcsó csillárt, mérleget, karnist, előszobajagast, stb. vásárolhat.

Szíves pártfogást kér:

P. GOVITS

Piaţa Catedralei 5., mihely Str. S. Vodă 15.

Tárgyalások az élesztőkartell és a ludusi gyár között.

Az országos élesztőkartell és a Moldovan-féle ludusi élesztőgyár között már hosszabb ideje tárgyalások folynak az utóbbi gyárnak a kartell kötelékébe való bevonása érdekében. Ezek a megbeszélések eddig nem vezettek eredményre, aminek következtében a ludusi gyár be akar vonulni azokra a piacokra is, amelyeket eddig a kartellgyárak láttak el áruval. Így a ludusi gyár a napokban Cluj-Kolozsváron, amelynek élesztő szükségletét eddig az aradi és oradeai gyárak fedezték, önálló szervezetet létesített élesztőeladásra a ludusi gyár tulajdonosának egyik közeli rokona egyéni cége alatt. A tárgyalások azonban ennek dacára tovább folynak és közelebből megegyezés várható.

Ellopták a Sibiu-nagyszebeni

inasotthon alapkövét és alapítólevelét.

Különös lopás ügye foglalkoztatja Sibiu-nagyszebeni rendőrséget. Néhány héttel ezelőtt Bratianu Dinu nártelnök és Nistor munkügyi miniszter jelenlétében ünnepélyes körülmények között elhelyezték az iparostanoncotthon alapkövét. Másnap, amikor a munkások folytatni akarták az építkezést, meglepetten tapasztalták, a díszes alapkő és a mögéje helyezett pergamenre írott alapítólevelét eltűnt. Jelentették az esetet a rendőrségnek és megindult a nyomozás, de mindeztideig nem sikerült kideríteni, hogy ki követte el ezt az izléstelen tréfát. Az eset csak most került nyilvánosságra és érthető megütközés keltett.

Harmincmillió leibe kerül az ötszáz ágyasra tervezett Satumare-szatmári kórház építése.

Costinescu egészségügyi miniszter a múlt héten Satumare-Szatmáron járt és megtekintette a tervbevetett állami kórház telkét. A miniszter meglegedéssel nyilatkozott az ötszáz ágyasra tervezett kórház tervrajzairól, de kijelentette, hogy egyelőre nem tud állami hozzájárulást biztosítani az építési költségekhez. Elutazása előtt közölte a megyei prefektussal, hogy tízmillió leit mégis hajlandó felvétenni a jövő évi költségvetésbe a kórházépítés céljaira. A hatalmas kórház harmincmillió lejnyi költséget igényel a prefektus most oly módon akarja a hiányzó összeget előteremteni, hogy a meglévő kórházépületet értékesíti. A jelenlegi állami kórház épületéért hétmillió leit, a járványkórház épületéért kétfélmillió leit számítanak elérni. A hiányzó tízmilliót a város és a vármegye pótolná.

UJ KELET

Románia egyetlen
színes napilapja

Kérjen mutatóványszámot

Cluj, Str. Baron L. Pop 10

Folytak Sft. Gheorghe-Sepsiszentgyörgyön a munkakönyvek kicserélési munkálatai.

A Sft. Gheorghe-sepsiszentgyörgyi munkakamaránál is most folynak a munkakönyvek kicserélési az ipartörvény intézkedéseinek megfelelően. A kérelmezők között igen sok külföldi állampolgár van. Ezeknek kérésükhez csatolniuk kell az illetékes állam követségének bizonyítványát, amely igazolja a két állam közötti kölcsönösséget. A bizonyítvány beszerzése igen költséges és nagy terhet ró ezekre az iparosokra. Ezért kérvényezni fogják a minisztériumnál, hogy a munkakamarákat hivatalból értesítsék arról: mely államokkal áll fenn ezen a téren kölcsönösség.

KÉNYELMES ALLAPOT

Párbeszéd egy meghitt sarokban:

- A Brom Tóni lányának hármas ikrei születtek.
- És mit szól hozzá a férje?
- Hát van neki férje?

November 10-én léptek életbe a Cluj-kolozsvári új hatósági árak.

Cluj-Kolozsvár ármegállapító bizottsága ülést tartott és azon megállapították a közszükségleti cikkek árát. A határozat értelmében november 10-ikén a következő hatóságilag megállapított árak léptek érvénybe:

Elsőrendű marhahús 22—24 lei, másodrendű 17 lei, szopóborju 28—30 lei, sertéshús 32—40 lei, olvasztott zsír 42 lei, nullás liszt 11.50, négyes liszt 11 lei, ötös liszt 10.50, hatos liszt 10 lei, kenyér 9—10 lei kilója. A tűzifa árát vagontételben 5175 és 6325 leiben állapították meg. Azokat, akik a hatóságilag megállapított árakat nem tartják be, megbüntetik.

VÉGRE SIKERÜLT.

Buddn, az előkelő villanegyedben lakik a méltóságos asszony, aki két jó tulajdonoságról nevezetes, egyrészt nagyon gögös, másrészt nagyon fukar.

Pár év előtt a szomszédos villába új tulajdonos költözött, tisztes polgári házaspár, akik bizony még mindig csak nagyságosak.

Persze a nagyságos asszony sincs fából, izgatja a szomszédság, egyetlen vágya, hogy megismerkedjen a méltóságos asszonnyal. Kipróbál minden lehetőséget, amit a szomszédság nyújt, de nem megy, a méltóságos asszony gögös és rá se néz.

A nagyságos asszony már-már lemondott arról, hogy valaha is megismerkedjenek, amikor egy napon csoda történik, a méltóságos asszony se szó, se beszéd, bedílit a nagyságosokhoz és a legbarátságosabban nyújtja a kezét:

— Szervusz, már két éve itt laktok, igazán nem való, hogy meg ne ismerkedjünk.

— Szervusz, — mondta ámulva a nagyságos asszony — hát igen, foglalj helyet.

A méltóságos asszony leült és nagy lélegzetet vett, mondta:

— Láttam, kérlek, az újságban, hogy cselédért hirdetsz.

— Igen, kérlek.

— És felvettél már egyet?

— Igen, kérlek.

— Na jó mert úgy áll a dolog, hogy nekem is kéne egy cseléd, arra kérnék hát, hogy akik a hirdetésre ezután jelentkeznek, küldd át őket hozzám.

A védjegyzeteken márka is védelemben részesül.

Az Ufarom Cluj-kolozsvári vegyipari vállalat évekként ezelőtt Sulfanyl elnevezéssel kénpu-dert hozott forgalomba, amelyet azonban nem védjegyzetett. Később egy Oradea-nagyvárad droguista, Pap Károly, ugyancsak Sulfanyl elnevezéssel, hasonló csomagolásban kénpu-dert gyártott és hozott forgalomba és ezt az Oradea-nagyvárad iparkamaránál védjegyzettette. Az Ufarom erre az Oradea-nagyvárad cég által gyártott áru elkobzását kérte a bíróságtól, mire Pap azzal felelt, hogy márkabitorlás címén büntető eljárást indított meg az Ufarom vezetője ellen. A perben nemrégiben hozott ítélet a semmitmondó, amely kimondta, hogy nem igényelheti a törvény védelmét az a kereskedő, aki egy oly márkát védjegyzet, amelyet egy másik cég már korábban előállított. Az ítélet alapján az Ufarom céget felmentették.

A munkanélküli segélyt ezentúl is fizetni kell, de nem a munkanélkülieknek adják

Az ipariskolák alapjait akarják segíyezni a munkanélküli segélyekből

A munkanélküli segélyek fizetési kötelezettsége ügyében két bucurestii jelentés érkezett. Az egyik jelentés szerint az UGIR központi választmánya pénteken, november 5-én V. Slăvescu elnöklété alatt ülést tartott, amelyen a gyáripárnak a határerődtimények kiépítésére indított kormányakcióhoz való csatlakozását tárgyalta le. A központi választmány elhatározta továbbá, hogy megszünteti a munkanélküliek téli segélyezését, tekintettel arra, hogy a munkanélküliek száma a minimumra csökkent. Az iparosok és kereskedők biztosítási intézményének feállítása kérdésében hosszas vita után az a vélemény alakult ki, hogy amennyiben egy

ilyen intézmény felállítása indokolt, az esetben az ipar külön állítja fel ezt a szociális intézményt.

A másik bucurestii hiradás szerint a kormány megállapította, hogy Romániában valóban nincs olyan számottevő munkanélkülicég, hogy az ipari vállalatok és munkásaik a téli hónapok során továbbra is fizessék az eddig kivetett és beszedett munkanélküli segélyösszegeket. Ennek ellenére is a kormány ezt a hozzájárulást nem törli le, hanem arra kötelezi az iparvállalatokat és azok munkásait, hogy a munkanélküli segélyösszegeket ezentúl az ipariskolai alap részére fizessék.

A talpbőrarak csökkentése ellen foglalt állást a Talpbörgyárosok Szövetsége

Mint jelentettük a Romániai Talpbörgyárosok Szövetsége, amely 23 gyárat tömörít az egész ország területén, a közelmúltban értekezletet hívott össze, amely alkalommal megtárgyalta a bőrpia helyzetét és a nyersbőrarak alakulását. Miután alaposan tanulmányozták az országban fennálló helyzetet, egyhangulag megállapították, hogy minden ellenkező híreszteléssel szembe

a ma érvényben levő talpbőrarak a legközelebbi jövőben nem csökkenthetők.

Az áprilisban történt ármegállapítás alapjául szolgált nyersbőrarakhoz képest azok a bő-

rők, melyekből az az áru készült, amit a gyárak éppen most hoznak forgalomba, lényegesen drágábbak voltak. Annak ellenére, hogy a nyersbőrarak májustól szeptemberig állandóan emelkedtek, a gyárak nem emelhették fel a készáruk árát. A nyersbőrpiacon az utolsó időben beállott árcsökkenés még nem haladta túl az áprilisi árbázist, úgy, hogy ezidő szerint az akkor megállapított talpbőrarak leszállításáról szó sem lehet.

A gyárak azonban a legnagyobb figyelemmel kísérik a piac további alakulását és alkalmas időben megteszik a talpbőrfogyasztás előmozdítására esetleg szükséges intézkedéseket.

A Lloyd társulat vezetősége megfellebbezi a felosztatást elrendelő törvényszéki ítéletet

A Banat-Bánság gazdasági életében vezető szerepet játszott Lloyd Társulat, amely több, mint hetven évvel ezelőtt alakult, azzal a céllal, hogy megteremtse és fenntartsa a Timisoara-temesvári árutőzsdét és vitás üzleti ügyekben döntőbírásként működök.

Az impériumváltozás óta több ízben történt kísérlet a Lloyd Társulat felosztatására. Néhány hónappal ezelőtt a Timisoara-temesvári árutőzsdé vezetőse indított akciót a Lloyd Társulat felosztatására. A helyi árutőzsdé és a mellette működő döntőbírásként — indokolták akciójukat a mozgalom vezetői — feleslegessé teszi a Lloyd Társulat működését.

A társulat felosztatása érdekében per is indult a törvényszék előtt. A perben a Lloyd Társulat felosztatása mellett foglalt állást a kereskedelmi és iparügyi minisztérium is. A törvényszék a keresetnek helyt adott és elrendelte a Lloyd Társulat felosztatását, azonban nem engedte meg a Lloyd Társulat mintegy 20 milliót képviselő vagyonának az árutőzsdére való átirását. A vagyon átirása ügyében a jogi személyiségeket ellenőrző legfelsőbb bizottság fog dönteni.

Az ítélet ellen a Lloyd Társulat vezetősége fellebbezéssel fog élni.

16623 kérvény vár még elintézésre az aradi munkakamaránál

Jelentés az aradi munkakamarának az iparjogok becsérelése körül végzett munkálatairól.

Az aradi munkakamara jelentést készített a képesítő bizottságok működéséről. A jelentés közli, hogy az aradi munkakamara mellett 37 képesítő bizottság alakult, amelyek közül jelenleg 26 dolgozik ténylegesen. Az eddig átvizsgált kérvények helyzete a következő:

Hozzájárultak 3085 munkakönyv és 995 mesterkönyv kiadásához. Vizsgára utasítottak 225 kérvényezőt, függőben van 310 ügy, kiegészítésre szorul 2325 kérvény. Összesen 6940 kérvényt tanulmányoztak át és ezek közül 4305-nek adtak helyet.

A bizottságok munkáját nagy mértékben megnehezítette az, hogy a beadott kérvények 90 százaléka nem csatolták a szükséges iratokat. Ennek következtében szinte vég nélküli levelezés folyik a kérvényezőkkel, akiket felszólítottak irataik kiegészítésére.

Ami a kamara körzetébe tartozó egyes megyék helyzetét illeti, ez a következő: Devan ed-

dig 943, míg Alba-Iulia-Gyulafehérváron 619 kérvényt vizsgáltak át.

Az aradi munkakamaránál még 16.623 kérvény vár elintézésre. Eddig a kamara a képesítő bizottságok munkájára 179 ezer lelt költött. A kamara felszólítja az érdekelteket, hogy minél előbb egészítsék ki a szükséges iratokkal kérvényeiket, mert ellenkező esetben nem juthatnak hozzá munka, illetve mesterkönyvükhöz.

Oxigén-palackok

megvételre kerestetnek!

Ajánlatok alábbi címre küldendők:

BAYER A. LUGOJ, Str. Titulescu 7.

Elakadtak Târgumureşen az építkezések mert a téglagyárak kartellje hatalmában tartja a piacot

A városi téglagyár üzembehelyezése segítene a helyzetet.

Târgumureş-Marosvásárhelyen és környékén az építkezések tarthatatlan helyzetbe kerültek a téglagyárak kartellje miatt. Az építkezés és építómunkások a nyáron kiütlésben keresték fel a város házat és arra kérték az időközi bizottság elnökét, találjon módot a városi téglagyár üzembe helyezésére, hogy segítsenek a város és a környék téglalátásán és biztosíthassák az építkezések zavartalan menetét s ezzel az építómunkások kénytelen munkanélküliségét is enyhítsék.

Eltekt a nyár és a Târgumureş-marosvásárhelyi építkezések körül a helyzet cseppet sem javult. A hosszú és rendkívül kedvező időjárású őszt nagyban elősegítette az építkezések folytatását, viszont magánépítkezések körül ismét a legnagyobb bajok mutatkoznak. A kiütlésjárás semmi eredményhez sem vezetett s a város vezetősége semmiféle lépést nem tett a városi téglagyár üzembehelyezése érdekében.

A városi téglagyárat éppen

az érdekelt téglagyárak tulajdonosai vették bérbe több évi időtartamra, évi kétszázezer lei bérösszegért.

A szerződésben kikötötték, hogy — ha a városi téglagyárat egy éven belül nem helyeznék üzembe, — a bérlők kötelesek évi ötvenezer lei bántópenzt fizetni a város pénztárába. A bérlők pedig eleget tettek szerződésbeli kötelezettségüknek: az évi bérösszeget pontosan kifizették és minthogy a városi téglagyárat az első bérleti év letele után sem helyezték üzembe, megfizették a városnak az ötvenezer leies bántópenzt.

NYILATKOZIK AZ ÉPÍTŐIPAROSOK SZÖVETSÉGE.

Jogilag és formailag tehát a kartellben álló két gyár és a város között a szerződés kérdése teljesen rendezve van. És éppen ez a formai kifogástalanság okozza, hogy Târgumureş-Marosvásárhely s a vidék építetői teljesen kiszolgáltatott helyzetbe kerültek a téglakartell szemben.

Ez a kiszolgáltatottság nemcsak abban nyilvánul meg, hogy a két téglagyár 1500 leiért adja a

tégla ezret, ami az előző évek árával ezrenként szinte 500 leies drágítást jelent, hanem most már abban is, hogy az építetők csak a legnagyobb nehézségek árán jutnak téglához.

Felkerestük a Târgumureş-Marosvásárhelyi Építőiparosok Szövetségét s onnan a következő felvilágosítást kaptuk a két téglagyár kartelljének parancsuramáról:

— Egy hónap óta ismét teljesen elakadtak a magánépítkezések. Nincs téglá. A téglagyárak kartellje teljesen a hatalmában tartja a piacot. Az építések abba a kényszerhelyzetbe kerültek, hogy nem tudnak munkálatokat vállalni, pedig építkezési alkalom szerencsére most elég volna, a felfáradt munkákat pedig nem tudják határidőre elkészíteni. Megtörténik igen sok esetben, hogy a téglát előre kifizetjük, de a téglagyárak a rendelést csak négy-öt hét múlva szállítják. Ezt az áldatlan helyzetet nemcsak az építések érzik meg, hanem megérzik az építómunkások is, akik a téglahiány miatt nem tudnak munkához jutni.

MÉG MA SEM VOLNA KESŐ...

Ez a nyilatkozat éppen elég élesen világítja meg azt az erkölcsösnek egyáltalán nem nevezhető helyzetet, amelybe Târgumureş-Marosvásárhely került a téglakartell egyeduralma miatt. Ezt a hely-

Egymillió lei értékű szerszámot osztanak ki aradmegyei iparosok között

A kormány már régebben mozgalmat indított azzal a céllal, hogy a román kisiparosokat szerszámokkal és gépekkel lássa el. Aradmegyében is ki akarnak osztani szerszámokat és eredetileg a kereskedelemügyi miniszterim erre a célra 590 ezer leit szavazott meg. Groza Ioan dr. megyei prefektus közbenjárására Pop Valer miniszter ezt az összeget egymillió leire emelte fel. Az aradi munkakamarához érkezett értesítés

zetest pedig maga a városi közigazgatás is támogatja azzal, hogy ötvenezer lei bértöbbletért eladta a polgárság érdekeit egy üzleti érdekcsoportnak, holott a városi téglagyárat az emberek véleménye szerint — igaz, hogy néhány száz ezer leies befektetéssel — még ma sem volna késő eredménnyel és haszonnal dolgozó üzemmel fejleszteni.

A két téglagyár kartellje 1500 leiért adja a téglá ezret, holott a kartell megalakulása előtt még 1100 lei volt az egységár.

ÉRDEKES KISÉRLET

Hogy a felemelt ár mennyire önkényes azt igen érdekes kísérlet döntötte el az őszt folyamán. A megye egyik nagyközségében, református közművelődési házat építettek. Hogy a költségeket lecsorítsák, a téglát nem a kartellbe tömörült gyáraktól vették, hanem házilag állították elő. És a kézimunkával, fafűtéses kemencékben előállított téglá ezret 600 leiből sikerült fedezni! Holott a gyári üzemből előállított téglá önköltségi ára még alacsonyabb, tekintettel arra, hogy a modern körkemencékben az égéshez alkalmazott fűtőanyag hőtartalmát szinte utolsó százalékgig kitudják használni, ami igen fontos tényező a termelési költségek csökkentésében.

Târgumureş-Marosvásárhelyen azonban a tégladiktatura megszűnésére egyelőre semmi remény nincs. A két téglagyár birtokán belül van. Több évre szerződés biztosítja számukra azt a felelősséget, hogy a városi téglagyárat senki üzembe ne helyezhesse. A város pedig ennek a lehetetlen helyzetnek a fenntartásával és fedezésével is újabb bizonyítékot szolgáltat az esküdttségek előtt elhangzott ítélethez, amely a város mai vezetőire semmiképpen sem nevezhető hízolgónak

Finta Zoltán.

ELSZÓLAS.

Elszólásairól ismert kedves barátunk mondta: — Ez se önti a bort tiszta pohárba.

Rózsi és Rózsi

Irta: MORICZ ZSIGMOND

Táromnegyed nyolckor a külvárosi ház. Udvari lakás. Vigasztalan novemberi sötét. Az arcok petyhüdtek, még ismeretlen, hogy anyának folyton veszekedni kell az iskolába készülő gyerekekkel, ez egy kicsit életet ver belé. Akinek gyereke van, nem vándorolhat meg, annak gondoskodni és idegeskedni kell.

— Rózsi, Rózsi, még mindig alszol? Nem kell máma menni?

Még a lakóval is. Még kell bolondulni.

Csibe, azaz Rózsi, mérgesen nyitja fel a szemét:

— Hagyjon mama, — sir rá a lakásadónéra — örülök, hogy ma nincs munkám, ma délig alszom.

Az ő arca is olyan, mint a viasz, kétségbeesetten dől a másik oldalára s erőszakkal alszik tovább, nem törődve vele, hogy a gyerekek úgy ordítanak, mint a sziréna. A mama kitolja a gyerekeit az ajtón s már nyitja az ablakot, hogy az éjszakai pálot levegőt kieresse. Az udvarról: — Csak jön be, elmoskolódott, áporodott, nedves. Itt-ott fűtenek s a közönszág árad körül a szétdobált párnák és paplanok felett.

Ebben a percben nagy csengetés és zivaj.

Kimegy, hát ahogy az ajtót nyitja, ki van itt. Az ura testvérenek a lánya Ujpestről, Rózsi ez is s rajta lóg a két kis lánya akik a kapu előtt fogták el a kövér Rózsi s feljöttek vele, akármi is lesz az iskolával.

— Hogy kerülsz te ide ilyen hajnalban?

— Vásárolni jöttem. Férjhez megyek és ruhát akarok venni.

Házasság, férjhezmenetel, a mama elfelejti minden gondját s megbámulja a csodát. A két kisiskolás meg csak fujja: „Rózsi, Rózsi, Rózsi, Rózsi...”. Mint a kisiskolák ugrálnak rajta.

Már tolnak be a szobába s a másik Rózsi, az ágyban, tápáskodik fel. Az alvó Rózsi, ahogy megérzi a vendég Rózsi, ugrik ki egy ingbe mezitláb s rohan a nyakába s egy perc alatt testvér, rokon, vér a vérről. Átvesszi a hangot, mintha egy anya szülte volna őket. Proliénál a rokonság úgy lobbant fel, mint a papír a parázson.

Egy pillanat s oly éktelen a láрма, mintha kiütött volna a tűzvész. A mama is belebámul.

— Te jóisten leszakad a ház.

Rögtön nyakon fogja a két kicsit s veri ki a házból: az iskola parancsol. Az iskolából tilos elkésni. Első a fegyelem, a jó iskola, ez töri meg a gyerekeket legelőször, hogy aztán, mint munkások pontosan birjanak megjelenni a munkahelyeken.

Csibe a másik Rózsi visszacipeli a meleg ágyra s ez le sem vetve a felső kabátot, beleül a meleg ágyba hozzá s fekvő Rózsi az ülő Rózsi öleli és csókolja és oda van az örömtől. A lányzivek úgy áhítják az örömet, mint a forró vas a vizet s gőzzé ömlik belőlük.

— Férjhez még Rózsiám? Kihez, mihez, mikor? Jaj megelőztél kis főfám, jaj de gratulálok, remélem nem egy ócska fiúhoz.

— Igen vásárolni jöttem be, mert ruhát akarok venni a Telki téren.

A mama úgy hallgatja, mint a mennyei üdvözlöt s nézi őket kiugró szemmel.

— No de tedd le a ruhát és egyél valamit.

— Már én reggeliztem otthon.

— Te, jó Isten, mikor? Ujpesten? Mikor vót az.

Ne gondold, van még egy kis enniváló.

Csibe az ágyban tukkiabálja:

— Rögtön felöltözzök, veled megyek, egész napom szabad, jaj de jó, hogy ma jöttél, Rózsiám. Ezt kifogtad Rózsiám, hogy ma semmi dolgom, egész nap veled kajtathatok.

— Bizony a minisztériumba is el kell menni a Jani házassági engedélyéért.

— Jani? Janinak híjják? Jaj te Rózsi, de szép neve van, éppen férjnek való neve.

Es úgy kacagtak valamennyien, mint a madarak a fákon, a jó szürke verebek, a kedves szürke köpenyegükben s leuhták a vendég Rózsiól a szürke felsőt és a mama már csinálta is a szürke kávé és hozta nemsokára be a szürke pléhcsészében a két piros Rózsinak.

Ezek majd megették egymást és az öltözés is lassan ment emiatt, annyi regebeteg megbeszélmi valójuk van ezeknek a fiatal lányoknak, hogy kevés hozzá ez a két kis száj, de fel is használják, mintha mind a kettőnek négy lenne. Ott is ették meg a reggelit az ágyon, a vendég Rózsi a szürke ruhájában újra beledült a dunnába és a félig öltözött Rózsi félkarral ölelte meg évés közben is, úgyhogy össze is locsolták az ágyneműt.

— Nyár óta nem láttalak, sose jössz felénk, csak mindig ilyenkor jössz, ha muszáj.

— Mit gondolsz dolgozni kell az üzletben, Jani is üzletes, neki is üzlete van a Csokonai utcában: kint a villanyoson tul, saját üzlet, van neki boltja, fűszeres, meg a papák is úgy tele vannak munkával, nincs is segítség, nekem kell a háziszolgámatkát végezni. Mit akarsz, meg kell takarítani minden fillért — csárált a kövér Rózsi s közben egyet-egyet hörpintett a kávéból.

— Nézzé mama, milyen menyasszony, nézzé mama, ilyen egy menyasszony, már meg is látszik rajta, hogy férjhez megy, egészen más, mint nyáron volt, már egészen olyan, mintha asszony lenne.

— Hát a mama hogy van? egészséges? hát a kis testvérek? mind egészségesek? van örömkük, hogy kimégy a házból? bizony az az egy öröme volt a szülőnek, ha a lányukat idejében sikerül elsózni, de hát nektek könnyű, mert akinek üzlete van, az mégis csak lélegzeni tud — darált a mama is.

— No de most mennyünk — öltözött serényen a házi Rózsi s csak úgy rángatta fel magára a különböző ruhadarabokat. — Nézd új harisnyám van

Jogesetek a kisipar köréből

Mikor kaphat a biztosított munkaképtelenség esetén nyugdíjat.

A semmitőszék III. tagozatának 838/1937. szám alatt hozott elvi döntvénye.

A semmitőszék fent idézett döntvénye az alábbiakat tartalmazza: :

A társadalombiztosító pénztárról szóló törvény 18. és 42. szakaszából kitűnik, hogy munkaképtelenség esetére járó nyugdíjat csak azok kaphatnak, akik a nyugdíjazás előtt legalább 200 hétig fizették a betegségélyző-járulékokat és évente ezt a kötelezettséget legalább 16 héten át teljesítették.

Ezeknek a feltételeknek a biztosított életének 65. éve előtt kell megfeleljen, mert abban az esetben, ha a 65. év betöltése után is fizetett volna járulékokat, ez a körülmény nem ad jogot a nyugdíjra akkor, ha a biztosított egyébként nem tett eleget a törvény 18. és 42. szakaszában foglalt feltételeknek.

A törvény ezeket a feltételeket azért állapította meg, hogy a biztosított még fiatal korában kezdje meg nyugdíjára a gyűjtést és ne élete vége felé kezdje meg a díjak fizetését.

A részvénytársaságok is a társadalombiztosításról szóló törvény intézkedései alá esnek.

A semmitőszék III. tagozatának 1010/1937. szám alatti elvi határozata.

Az Ambrosi Fischer & Co. részvénytársaság keresetet indított, amelyben kétségre vonta, hogy a vállalat alkalmazottai után fizetendő a biztosítási járulékok. Álláspontját azzal indokolta, hogy a vállalat tárgyát, gyümölcsfák oltása, nemesítése, termékei iparosítása képezi, — így tehát ez nem kereskedelmi vállalat.

Az ügy a Semmitőszék elé került, amely ki-
mondta, hogy a transilvaniai kereskedelmi törvény szerint a részvénytársaság, mint termel-

A vasuti pénztárak nem kényszeríthetik beleset- és poggyászbiztosításra az utasokat

A rendelet ellen vétő vasuti tisztviselőket a CFR szigorúan bünteti

A romániai vasutakon az utasok baleset- és poggyászbiztosítására monopoljogot élvez a Compania Europeană de Asigurare a Bagajelor S. A. A biztosító minden eszközzel igyekszik monopoljogát kihasználni. Ezzel magyarázható, hogy az intézet kitűnő üzleteredményt ért el a vészhelyzetek alatt is. A vasuti pénztárak úgy a személyjegyeknél, mint a poggyászfeladásnál az utasokra kényszerítették a biztosítást, jól-

lehet — a fennálló rendeletek értelmében — erre az utasok nem kötelezhetők.

Ennek a visszaélésnek vet véget most a CFR vezérigazgatóságának ama rendelete, amely szigorúan megtiltja a vasuti pénztáraknak, hogy a biztosítást rákényszerítsék az utasokra. A CFR igazgatósága szigorúan fogja büntetni azokat a vasuti tisztviselőket, akik a felek megkérdezése nélkül a jegyek árához hozzáítják a biztosítási díjat.

Milyen jogi helyzet áll elő az alkalmazott fizetésleszállítása esetén

A Timișoara-temesvári fellebbezési bizottság C. 1459—1936. számú ítéletében a következő döntést hozta:

Ha a munkaadó leszállítja az alkalmazott fizetését és ezt azzal hozza az illetőnek a tudomására, hogy a leszállítás el nem fogadása egyúttal felmondást jelent, ez nem fosztja meg az alkalmazottat, aki nem fogadta el a fizetésleszállítást, attól a jogától, hogy a felmondási időre járó régebbi fizetését követelje és a munkaadó köteles az egész időre a rendes fizetését ki-

adni még akkor is, ha a felmondási idő alatt nem engedi az alkalmazottat dolgozni. A fizetésleszállítás csak akkor jelent egyszersmind felmondást, ha az alkalmazott ebbe beleegyezik.

Ha az alkalmazott tudomásul veszi a leszállítást és tovább folytatja szolgálatát, ez a fizetésleszállításba való halgatólagos beleegyezését jelenti, az új fizetési feltételek mellett és így később nem követelheti a kétféle fizetés közötti különbséget megtérítését.

Nem hitelez január elsejétől kezdve a rézkartell

A Sătmăre-erzsebetvári Unio vagongyár rézhengerműve, amely most Laromet Rt. elnevezés alatt București Noibán kerül felállításra, valamint a Brașov-brassói Farola rézhengermű tudvalevően kartellben vannak. Értesítéseink szerint a kartell eladási irodája elhatározta, hogy január elsejével teljesen beszünteti a hitelezést és azoktól a vevőktől is, akik eddig hiteleket élveztek, megvonja a további hitelezést. Ezt a rendszabályt a kartell azzal

indokolja, hogy a kihitelezési rendszer mellett az eladott áruba fektetett tőke és munkabér komoly veszteségeket okozott a gyáraknak, mert egy-egy ügylet lebonyolítása 60 és 90 napig is elhúzódott. Január elseje után a cégeket osztályozni fogják hitelképességük és forgalmuk szerint. A nagy cégek az áru átvételkor lesznek kötelesek fizetni, míg a kisebb cégeknek csakis előzetes fizetés ellenében fog a kartell szállítani.

alakulat, kereskedelmi társaság és így tekintet nélkül arra, hogy működésének mi a tárgya, kereskedelmi vállalatnak tekintendő. Így tehát a társadalombiztosító pénztárról szóló törvény el-

ső szakasza alapján, mint kereskedelmi vállalat, köteles alkalmazottait biztosítani és utánuk a betegségélyző járulékokat fizetni.

Közlő: Kele Sándor dr. Arad.

jaj de gyönyörű, mama, mama egy ilyen sapkát szeretnék.

— Majd ha menyasszony leszel, kapez, de mikor leszel te menyasszony, téged az ördög se visz el.

— Egynyolcvan volt az egész, svájci sapka — mondta a vendég Rózsi.

— Én ha menyasszony leszek, én fekete bársony sapkát akarok, zöld tollal, most az a divat.

— A fenét, az öt pengő. Jobbra is teheted az öt pengőt.

— És új kabátod van, mennyiért vetted?

— Nem új, félhasznált, egy barátnémtól vettem át, mert annak füstbe ment a házassága, megfogott a pali. Az egész kabátot tizennyolc pengőért adta ide.

— Jaj, de gyönyörű és milyen olcsó volt, legalább megmutatt egy harmincpengős kabátot, én is ilyen akarok. Én már szégyellek is a mama lódenkabátjában járni, mihelyt annyi pénz össze tudok hozni, legelőször lesz egy ilyen kabátot venni, ha nekem ilyen kabátom lenne, kibujnék a bőrömből.

Igy végig tárgyalta a két kis lány, az egész ruhátarat.

Az öltözés emiatt kicsit lassan ment, már kilenc óra volt, mikor végre indulhattak.

— No gyerünk a Teleki térre, majd én megmutatom a legrövidebb utat, innen kimegyünk az Imrevároson végig a Ferenc József hidra, a Kálvin térről a Baross utcán át a Teleki térre, és elkalauzolkak, mint egy idegenvezető.

Negyedóra mulva már a Vak Macska előtt siettek. Futva; a pesti Rózsi még vissza is nézett a vendéglőre s azt mondta:

— Ez a Vak Macska, nézd milyen helyes simléd van a szeme felett, ide szoktunk a papával járni vasárnap este inni. De nem nagyon sűrűn, mert sokba kerül, egyszer voltunk és a papa úgy berugott hogy nem bírt hazamenni, taxiba kellett ültetni,

ugy vittük haza, nagyon mulatságos volt. Egy részeg ember meg is lökte a mamát és akkor jött egy biciklista rendőr s az megverte az illetőt, úgy a falhoz taszította, hogy csak úgy bukfencezett a szemtelen tróger.

Kacagva mentek az uccán, mintha ketten lettek volna. Mikor kiértek a Körtérre, a levegő megvilágosodott, már a nap is kezdett kíváncsi lenni rájuk s ők a nagy tolongásban, mert a Horthy Miklós uton mindig sokan tolonganak, senkivel nem törődve torlódtak előre, folyton egymásra néztek és kacagtak. Igen helyesek voltak, a pesti Rózsin ugyan bizony vásott volt a kis lódenkabát és fején csak egy kis fehér sapka volt, de a szeme arca, egész teste tele volt kacagással. Mikor a Ferenc József hidon mentek, azt mondja a pesti Rózsi:

— Te Rózsi, én láttam egyszer, hogy egy ember felmászott a Turulra, de nem ugrott le, tűzoltók jöttek és lehozták, eszébe sem volt beleugrani a vízbe, csak magára akarta vonni a figyelmet, hogy ő munkanélküli, nem tudom aztán kapott-e munkát, de az nagyon érdekes volt.

A Kálvin téren megállottak egy kicsit a divatruházak kirakata előtt, de ott nem lehet ruhát venni, mert az nagyon drága, csak éppen tájékozódtak a divat felől s szaladtak tovább. De azért láttak egy ruhát, amit a pesti Rózsi szeretett volna magának, de 65 pengő volt s ezen halálra kacagták magukat.

— Neked mennyi pénzed van ruhára?

— Husz pengő.

— Te jó Isten, azért mit kapsz? Siessünk, mert az olcsó ruhákat hamar elkaphodják.

Igy besurrantak a Baross utcába és ott siettek hamar, hamar a távoli Teleki tér felé. Ugy siettek, mintha elkésnének. Az eszükbe sem jutott, hogy vilamos is van a világon. A vilamost nem az ő számukra találták fel, legfeljebb látványosságnak, mert az nagyon érdekes lenne, ha most egy elrázolást lehetne kifogni.

Meg sem állottak, míg a bódéhoz nem értek.

Ott azonban megállottak. Az ószeresek bódéi ott állanak sorban, sűrűn és irtozóan tele vannak mindenféle holmival.

— Itt lehetne szép butort venni, nézted nem kell butor?

— Nem, a Janinak van elég butora, mert a Jani már volt egyszer házasa, de elvált a feleségétől és nem fér a lakásba semmi. Kis ülete van, az meg üres, de majd lassan megtelik.

— Hát hány éves a Jani?

— Harminckettő.

— Jóságos ég, hát az már öregember, az még házasodik?

— Mit akarsz egész fiatal. Olyan helyes kis bajusza van, a két sarkát leborotváltatja.

Ezen megint halálra lehetett kacagni magukat, meg is állottak, egymás szemébe néztek és nevettek.

— Egy ilyen ruha jó lenne nekem.

Ki volt akasztva egy gyönyörű szép ruha, oly csodaszép, hogy meglehetne halni érte. A kereskedő oda is jött és megkínálta vele őket, de ők nem mertek nyilatkozni, mert féltek, hogy drága lesz és csakugyan a kereskedő meg is mondta, hogy annak a ruhának az ára ötven pengő, egy krajcárral sem kevesebb.

— Akkor vegye fel és viselje maga — mondta a pesti Rózsi.

Rögtön tovább is szaladtak s a kereskedő bucan nézett utánuk.

Két óra hosszáig ott ácsorogtak, nézelődtek beszélmi nem igen mertek, mert azt látták, hogy huszpengős ruhák ma nem igen vannak a Teleki téren, azt már úgy látszik, mind eladták a hadék.

— Jaj istenem, már menni kell a minisztériumba, — mondta az újpesti Rózsi — itt semmi lesz.

— Hát akkor menjünk ne töltsük az időt.

— No menjünk.

Még egyszer visszaneztek a menyasszony a bódé

AZ IPAROS

Megjelenik minden pénteken.
Előfizetési ára egész évre intézményeknek és nagy cégeknek 1000 lei, félre 500 lei. Iparosoknak egész évre 300 lei, félre 150 lei, negyedévre 75 lei.
Redakcia és adminisztráció — Szerkesztőség és kiadóhivatal — Redaction und Administration:
Arad, Caminul Industrișilor Iparos Otthon.
Strada Brătianu 18.
Hirdetések négyzetcentiméterre 6 lei. Éves köteteknél árengedmény.

Meghosszabbították az új gyárak kedvezményét.

Még 1936 augusztus 1-én jelent meg egy királyi dekretum, amely különböző kedvezményekben részesíti azokat, akik olyan áruk termelésére alapítanak gyárakat, amilyeneket eddig az országban nem állítottak elő. Így a többek között a törvény életbeléptetésétől számított 16 hónap alatt hasonló gyárak részére nem engedélyezték semmiféle gépek behozatalát. Ez a 16 hónap 1936 augusztus 1-től számítva most telt volna le. A Hivatalos Lap október 26-iki számában újabb királyi rendelet jelent meg, amely ezt a versenytilalmi jellegű kedvezményt olyan gyárak részére, amelyeknek befektetése meghaladja a 100 millió leit, újabb 12 hónapra hosszabbítja meg.

VAN RA OKA.

— Hogy van, Csemege ur?
— Köszönöm a kérdését, nincs miért panaszkodnom.
— Ugy? A kedves felesége tehát már elutazott?

— ELHALASZTOTTÁK A VASUTI CSOMAGSZALLÍTÁS DIJSZABÁSÁNAK DRAGITASÁT. Fővárosi lapjelentések szerint a közszükségleti cikkek vasuti csomagszállítására vonatkozó drágítás életbeléptetését január elsejéig elhalasztották. Az érdekképviselők mindent elkövetnek, hogy ezt a díjszabásemelést az államvasut vezérigazgatósága végleg vegye le a napirendről.

dőkra és fájó szívvél elindultak vissza a Baross uca felé.

— Te, — azt mondja — nézd már van sült tök.

Egy pléhműhelyen sült tököt árult egy asszony.

— Hát vegyél.
Vett két kis darabot, de oly rettenetesen nagyok voltak, hogy alig bírták a kezükbe fogni. Tíz fillér volt darabja s azonnal hozzáfogtak enni. De nem volt jó a sült tök, keményre volt sütte, egész ki volt száradva, a pesti Rózi kacagva eddegélte, de nem ízlett neki. Akkor azt mondja egy öreg ember neki egy sarkon:

— Kisasszony adja ide azt a sült tököt.

Ő azonnal a markába nyomta és tovább szaladt, csak a másik sarokról nézett vissza s látta, hogy az öreg ember, akinek már foga is alig volt, milyen jóízűen ette a sült tököt.

— No ez legalább jól járt, — mondta vigan — nézd hogy szereti.

— Biztosan szegény ember.

— Lehet, hogy egy szegény gróf. Mert én már hallottam, hogy a grófok is el tudnak szegényedni.

— Nézd, — mondta az ujbpesti Rózi — milyen szép nagy fejű tök van itt a kosárba.

Egy fűszeresbolt előtt nagy kosarakban ezüst volt kitéve, igazán nagyon szép fejek voltak.

— És csak hét fillér egy negyed kiló, eredj be vegyél egy fél kilót.

— Mindig én menjek be mindennap? te csak fizetel?

— Te vagy a pesti.

Erre a pesti Rózi be is ment s kihozott egy fél kilót, de fejére vetve válogatott bele, mert ő azt szereti. Mikor kihozta, azonnal hozzáfogtak megenni, de közben mentek is előre a Nagykörut felé, egészen moskos lett a kezük, meg se tudták mosni, csak letörülgették a kis zsebkendőjükkel.

— No most mehetünk a Markó uccába, kezünk lehet fogni, mert összeragadtunk.

A gyorsvonati pótdíjak olcsóbbak lesznek.

1938 január elsejétől kezdve a gyorsvonati pótdíjak és a Rapidvonatok helyjegyei olcsóbbak lesznek. A gyorsvonati pótdíj száz kilométerig az első osztályon 60, a második osztályon 40 és a harmadik osztályon 20, százegy és kétszáz kilométer között az első osztályon 70, a második osztályon 50 és a harmadik osztályon 30, százegy és háromszáz kilométer között az első osztályon 120, a második osztályon 100 és a harmadik osztályon 40, kétszázegy és háromszáz km. között az első osztályon 150, a második osztályon 120 és a harmadik osztályon 50, négyszáz kilométeren belül az első osztályon 190, a második osztályon 130 és a harmadik osztályon 60 lei lesz. A Rapid-vonatokon a helyjegyek ára minden távolságra a következő lesz: első osztályon 30, a második osztályon 20 s a harmadik osztályon 10 lei lesz.

NEHEZ HELYZET.

Pinty és Ponty összetalálkoznak és a kapuciner mellett elbeszélgetnek. Többek közt azt kérdezi Pinty:

— Hogy tüheted, hogy a feleségednek három barátja legyen?

— Mit csináljak, — mondja Ponty, — sajnos, kisebbségben vagyok.

November 30-ig adóbonnal fizethetők az adóhátralékok.

A pénzügyminisztérium az adóhátralékoknak adóbonokkal és konszolidációs kötvényekkel való kedvezményes fizetését a hivatalos lap november 1-i számban megjelent rendelet törvénnyel november 30-ig meghosszabbította.

Magyar iparosok!

Rendeljétek meg a

Magyar Nép

című lapot
hetenként husz oldal nagyságban jelenik meg. Előfizetési díj egy évre 150 lei, félre 85 lei. Kiadóhivatal: Cluj, Baron L. Pop 5. — Kérjen mutatványszámot! — A lapban állandó iparos rovat!

— Hova megyünk? Markó uccába?

— Igen, ott van a minisztérium.

— No legalább meglátom azt a híres uccát. Ott zárják be a linket. A hába is volt egy ilyen link alak, a Markó uccában ül. Pedig nagyon felvágós volt. Az ilyen felvágósok leghamarább horogra kerülnek.

— Ott kapom ki a völegényem engedélyét.

No, mentek, mentek. A köruton mindenféle nagy gyönyörű plakátok voltak, de nem igen volt idejük nézelődni, mert tizenkét órára oda kellett érni. Oda is értek és mikor a kapust megkérdezték, hogy hova kell menni a házassági engedélyért, az a nagy fekete bajusza alatt azt mondta:

— Mit akarnak maguk? Számárpakszusz? Ki az a számár, aki házasodik a mai világban?

És a portás nagyon nevetett és igen megnézte a két lányt, mire ezek csiklandós kacagással mentek fel, ahova küldte őket.

Hát a hivatalba egy óra hosszáig ácsorogtak, akkor jött egy öreg asszony, valami takarítóné:

— Mi tetszik?

— Mi a Vedres János házassági engedélyéért jöttünk.

Volt ott három fiatal ember abban a szobában, három titkár, azt mondja az egyik titkár:

— Házassági engedélyért? Akkor miért nem szólnak?

A két Rózit fojtotta a kacagás. Micsoda nagy szoba volt ez, csak elveszett benne a három ur.

— Diktálják be a címüket és várjanak.

Bediktálták. Ijedtében még a pesti Rózi is bemondta. Csak akkor kiáltott fel:

— Az anya szemit, én pedig nemis házasodok.

— Az anya szemit? — mondta a fiatal titkár és a szeme közé nevetett.

A két lány összenézett és újra kacagtak. Be furcsa az egész élet. Ilyen csodát, hogy mind a ketten bemondták a címüket.

— Te itt nagyon meleg van, le kellene vetkezn

MINTA-LAKÓ.

- Fizetél már házért?
- Mi az, hogy... Egészen februárig.
- 1938 februárig?
- Frászt, 1936. februárig

Aradi Pogári Jótékony Egyesület

Halálesetet Segélyező Csoportja.

Directiunea Grupelor de Ajutare in caz de deces a Reuniunii Civile de Binefacere din Arad prin aceasta comunică cu asociații, cu cotizațiunile de deces sunt scadente până la numărul curent:

Az Aradi Pogári Jótékony Egyesület Halálesetet Segélyező Csoportjai Igazgatósága ezúton közli i. t. tagjaival, hogy a halálzási járulékok a következő sorszámmokig esedékesek:

In Grupa I. Csoportban: Soț. I. Stefan Molnár Istvánné 919. Corneli I. Novac Kornel 920. Vád. I. Ioan Pálmai Jánosné 921. Vád. I. Ludovic Lászlóffy Lajos 922. Vád. I. Iosif Schleifer Józsefné 923

In Grupa II. Csoportban: Soț. I. Francisc Szeidl Ferencné 998. Carol Vasóczy Károly 999. Vád. I. Ghearghe Vasics Gy.-né 1000. Vád. I. Ludovic Lászlóffy Lajosné 1001. Vád. I. Iosif Schleifer Józsefné 1002. Iosif Bagó József 1003.

Aradi Iparosok Temetkezést Segélyező Csoportja

Directiunea Grupei de Ajutor de Inmormantare a Industrișilor din Arad face cunoscut membrilor cari sunt in restanță cu cotizațiile lor, să achite restanța în interesul lor propriu, fiindcă în conformitatea §-lui 14 și 15 din statute calitatea lor de membri respira automatic, adică dacă membrul decedează între timp, nu se poate acorda ajutorul. Cotizațiunile sunt scadente după următorii membri decedați:

Az aradi Iparosok Temetkezést Segélyező Csoportja igazgatósága értesíti a csoport azon tagjait, akik halálzási járulékaikkal hátralékban vannak, azt saját érdekükben rendezzék, mert a csoport szabályzatának 14. és 15-ik §-a értelmében tagsági joguk automatice megszűnik, azaz, ha a tag közben elhal, a segély nem folyósítható.

A fizetés a következő elhunyt tagjaink után esedékes:

In Grupa A) Csoportban: 1009. Vád. lui Mihail öz. Váczy Mihályné. 1010. Vád lui Ioan öz. Sambura Jánosné. 1011. Soț lui Petru Wolf Péterné

In Grupa B) Csoportban: 989. Vád lui Iosif Schleifer Józsefné, 990. Soț lui Francisc Farkas Ferencné, 991. Soția lui Emeric Baracsev Imréné.

Tipografia „HIRLAP”, Arad.

— Egészen? — mondta az ujbpesti Rózi és igen nevetett.

— Tessék csak meztelenre, — szólta a titkár — ne zsenirozza magát a kisasszony.

S csak néz rájuk mind a három és kacag, kacag és nélkül.

— Gyere bujjunk el — s el is bujtak a sarokba egy szék megé s ott kacarásztak, míg csak meg nem szólították őket.

— Itt az irás, kérem kisasszony.

— Az anya szemit, megszületett a gyerek Jeruzsálembé? — így Csibe.

— Mi az? — mondta a legcsinosabb titkár — a maga völegénye Jeruzsálemből való?

Erre mind a hárman elkezdtek kacagni s vetették át a cédulát, de a titkár utánuk szólta:

— Rodostó ucca 77... Ha a maga engedélye aktuális lesz, akkor csak jöjjen ide.

A két Rózi úgy kipukkant a kacagásban, csak viaszbanéztak s már szaladtak is.

A portás megismerte őket a kacagásról s eléjük állt:

— No meg van a számárpakszus?

De ők már nem állottak szóba vele, már kész az engedély.

— Te, már itt minket mindenki ismer — mondta az ujbpesti Rózi.

— Nem vagyok kíváncsi az ismeretségtükre — felelt a pesti Rózi.

— Már te is felvágós vagy, még ide kerülöz a végén a Markó uccába. Az a titkár utánad fog menni. Nálam van a címéd.

— Fűtyölök rá — mondta a pesti Rózi s viszanézett a nagy épületre.

S hozzáfogtak bucsuzni, mert ujbpesti Rózinak itt van a D villanyosa, a pesti Rózi pedig repülve vág neki az utnak, a villanyos mellett le a Lágymányosra.

Mindenesetre mind a ketten életük legszebb emlékeiként könyvelik el a mai szép napot.